

OORLOG EN GEBOORTE.

In de duisternis van deze tijden dringen telkens nieuwe verschijnselen zich op aan onze verbijsterde oogen. Wij zagen allereerst de kapitaalvernietiging op groote schaal (verwoesting van steden, spoorwegen, fabrieken enz.) en langzamerhand daarnaast de stagnatie in het vormen van nieuw kapitaal (vooral in de laatste maanden: de omvorming van industrieën voor aanmaak van munitie en schiettuig). Ten opzichte van het menschelijk leven treft ons een soortgelijk tweeling-feit. Was het aanvankelijk de vernietiging van menschen, dat ons trof, thans blijkt een sterke daling der geboorte. Deze omstandigheid kon zeer zeker worden verwacht, nu millioenen mannen sedert maanden onder de wapenen staan en reeds ontelbaren zijn gesneuveld; maar toch is het belang groot genoeg om er althans de aandacht op te vestigen.

De weekberichten van verschillende Europeesche steden geven een beeld van deze daling der geboorte. In onderstaande tabel zijn de gegevens van sommige belangrijke steden uit enkele oorlogvoerende landen, benevens van Amsterdam, opgenomen. Naar volledigheid is hierbij niet getracht terwijl korthedshalve van enkele maanden slechts de eerste week is opgenomen.

Geboorte-cijfers naar de weken in enkele steden
(berekend per jaar op 1000 inwoners).

Weken en maanden van 1915.	Parijs.	Berlijn.	Ham- burg.	München.	Leipzig.	Keulen.	Luik.	Londen.	Glasgow.	Edin- burg.	Anster- dam.
4—10 April	15.1	18.4	23.0	20.4	21.1	24.8	—	26.1	30.1	24.3	25.5
11—17 »	16.0	18.2	19.2	20.2	20.3	26.8	—	26.7	32.6	21.9	22.0
18—24 »	14.6	17.5	19.2	19.5	19.4	25.9	—	25.3	33.5	17.8	20.7
25—1 Mei	11.9	17.4	18.5	20.7	20.1	23.8	13.2	26.2	30.6	26.8	22.7
2—8 »	9.9	17.3	16.7	18.3	17.3	25.6	7.5	24.7	28.3	24.4	19.1
9—15 »	8.1	16.2	16.9	16.2	19.1	22.4	11.4	23.1	27.0	20.6	18.5
16—22 »	8.0	15.0	15.3	13.7	16.9	21.0	8.1	22.7	27.6	17.6	20.3
23—29 »	5.7	13.4	14.8	14.5	14.4	21.4	12.0	22.3	25.7	16.5	22.0
30—5 Juni	6.5	14.7	12.8	12.8	16.2	20.2	9.6	26.2	27.8	19.8	21.4
4—10 Juli	7.5	15.3	13.8	14.4	14.4	21.1	10.2	20.5	23.5	16.8	19.9
1—7 Aug.	8.4	15.1	10.7	14.0	12.0	20.4	10.5	19.4	25.0	14.1	20.8
5—11 Sept.	7.8	12.8	12.2	13.2	17.4	15.2	6.6	20.4	21.7	17.1	22.3
3—9 Oct.	8.5	15.7	12.1	14.3	19.2	15.5	10.5	22.6	22.9	18.1	21.7
31—6 Nov.	8.3	14.2	12.0	11.8	17.6	11.7	8.1	23.0	25.2	18.1	21.4
5—11 Dec.	7.9	13.1	12.5	12.8	12.1	17.3	9.0	22.8	25.9	16.0	20.0
12—18 »	9.1	14.5	11.7	—	13.6	15.0	9.0	20.6	25.4	14.7	19.8

Hieruit blijkt allereerst, dat de maand April, overeenkomende met de conceptie-maand Juli 1914, vrij normaal was, al was er in de laatste week reeds een neiging tot dalen. Een groote daling geschiedt echter in de eerste week van Mei (conceptie-week aanvang Augustus 1914). Treffend is ook de sprong van 22.7 op 19.1 in onze hoofdstad. Alleen Berlijn toont weinig verschil, Keulen wijst zelfs een vermeerdering aan.

Omstreeks deze week begint de daling, soms even door een stijging onderbroken, maar een stijging die slechts tijdelijk is. Men zij hierbij indachtig aan de omstandigheid dat de volstreckte getallen der geboorten niet groot zijn, mede waardoor de schommeling der cijfers verklaard wordt. Het zou daarom ongetwijfeld beter zijn kwartaalcijfers te nemen, maar deze zijn in een voldoende reeks nog niet aanwezig. Anderzijds blijkt ook alleen uit deze weekopgaven de invloed der mobilisatie op de eerste week in Mei. In elk geval wijst het pad der geboorte dal-waarts.

De geboorte in Parijs was aan een sterke daling onderhevig, doch thans schijnt de laagste grens bereikt te zijn.

De andere steden halen haar zichtbaar in. De geboorte aldaar was gemiddeld in de jaren 1906—1910: 18.0. Luik toont sterke schommeling der getallen. Daar de publicatie der Luiksche weekberichten eerst in het einde van April, na een langdurige onderbreking, weder begonnen is, kan hier een oorlogs-invloed moeilijk worden aangetoond. Dat deze echter toch aanwezig moet zijn, blijkt uit het feit dat het cijfer van 1 Januari—3 Juli 1914: 15.7 was, en over dezelfde periode van 1915: 12.3.

De Engelsche geboortecijfers toonen eveneens eene daling, al schijnt deze ook minder sterk dan de Duitsche.

De „Quarterly return of mariages, births and deaths” noteerde de volgende opmerking: „The births registered in the second quarter of 1915 correspond to a rate of 22.9 annually per 1000 of the population in the middle of 1914. This rate is 3.3 per 1000 below the mean birth-rate in the ten preceding second quarters, and 1.4 per 1000 below the rate in the corresponding period of 1914; it is the lowest birth-rate recorded in any second quarter since the establishment of civil registration.” Ook hieruit blijkt wel duidelijk, dat het eilanden-rijk heviger dan bij vroegere beroeringen den invloed van het gebeuren op het vasteland van Europa ondervindt.

En onze hoofdstad? Ook hier een daling, echter veel zwakker. Alleen die in de eerste week van Mei is treffend. Het maandcijfer van Mei 1915 (20.3) was eveneens veel lager dan dat van Mei 1914 (25.6). Opmerkelijk is de val in de week van 11—17 Juli; deze week correspondeert met de ontvangenis-week 11—17 October toen wegens den plotselingen toevloed van Belgische vluchtelingen geen verloven aan militairen in die streken, waar Amsterdammers vertoeven, werden verleend (4—22 Oct. 1914).

Ook een feit dat tot nadenken stemt, is de omstandigheid dat reeds sinds vele maanden in de steden die weekberichten uitgeven: Luik, Parijs, Berlijn, Chemnitz, Hamburg, Keulen, Leipzig, Hannover, München, Neurenberg, Stettin, Weenen, Budapest, Triëst, en thans sinds einde November in Liverpool, Dublin, Belfast en Edinburg de sterfte de geboorte overtreft. Zoo was het sterfte- (geboorte) cijfer in den aanvang van December bijv. in Belfast 21.1 (17.9),

in Frankfort 11.8 (10.5), in Parijs 15.0 (7.9), in Weenen 17.5 (12.1). Echter zijn in de meeste steden de overledene gewonden mee geteld. In elk geval wijzen meerdere sterfte en daling van geboorte op, zij het tijdelijke, uitsterving.

Dit is het heden. En wanneer wij denken aan het feit dat de krachtigste mannen sneuvelen of althans te velde zijn, en slechts — zoo al geen epileptici, syphilitici, drank-zuchtigen enz., dan toch — zwakkeren voor nieuwe spes patriae zorgen, wanneer wij ongetwijfeld een verdere daling der geboorte in de eerste maanden zoo niet jaren kunnen verwachten, dan lijkt bezorgdheid niet zonder grond. Ook bij dit reeds lang beknabbelde bevolkings-probleem zal het blijken dat de tijd van de redeneering voorbij, de tijd van de daad aangebroken is. Maar hoe het ook zij, de demographen zullen sterker dan ooit hun aandacht gespits houden op de kleine luttele getalletjes, die een wereld van gebeurtenissen ontsluiten.

J. REITSMA.
